1/
2/
3/
4/
6/
7/
8/
5/
9/
10/
11/
12/
13/
14/
15/
16/
17/
18/
19/
20/
21/
22/
24

MISCELLANEA.

1/ Kommissya Skarbowa oboyga Narodów/Projekt/./B.m.dr.i r./!Knlb.10 E_{XIX}Str.476.-

2/ Zambrzycki,Proiekt do deputacyów.Urządzenie dóbr.Przydatki ipoprawy proiektu.K nlb.10.-

3/ Reforma żydów.Proiekt od deputacyi do tego wyznaczoney.K nlb.9; Chołoniewski Xawery,O żydach i długach kahalnych żydówskich. K nlb.2.-E_{XIV}Str.198.-

4/ Butrymowicz Mateusz,Reforma żydów./B.m.dr.i r./-K nlb.8.-E_{XIII} Str.473.-

6/ Uwagi kalkulacyjne w sprawie woyska regularnego.-K nlb.1.-

7/ Potocki Stanisław,Wystawienie nowego regimentu.-Str.1.-

8/ Woysko./B.m.dr.i r./-K nlb.2.-

5/ Reflexye y sposób względem rekrutów./B.m.dr.i r./-K nlb.7.-

9/ Etat na sto tysięcy woyska koronnego y W.X.Litewskiego./B.m.dr./ 1789.-K nlb.31 i tablica 1.-E_{XVI}Str.104.-

10/ Etat tymczasowy wystawienia 69125 głów woyska./B.m.dr./1789.- K nlb.15 i tabl.1.-

11/ Actum in curia regia Varsaviensi 1789.Etat woyska oboyga Narodów. /B.m.dr.i r./-K nlb.18 i tabl.1.-E_{XII}Str.49.-

12/ Awans w woysku oboyga Narodów./B.m.dr.i r./-K nlb.4.-E_{XII}Str.309.-

13/ /Warszawa/,W sprawie podatków - memoriał.-K nlb.2.-

14/ /Warszawa/,Przywrócenie mocy przywileiom m.Warszawy.-K nlb.2.-

15/ Miasta Koronne y W.X.Lit.przedkładają podanie do króla -Str-16.-

16/ Nota do projektu poboru generalnego woyska./B.m.dr.i r./.K nlb.5.- E_{XXIII}Str.176.-

17/ Odpowiedź na punkta podane Kommissyi menniczney 1774r./B.m.dr.i r./ K nlb.18.-E_{XXIII}Str.258.-

18/ /Sułkowscy/,Publikacya fundacyi akademii Rydzyńskiey.-K nlb.2.-

19/ Benoit G.,Deklaracya imieniem króla pruskiego 1766r.-K nlb.2.- E_{XII}Str.478.-

20/ Przestroga dla Polaków,Warszawa,w druk.Wolney.-Str.4.-

21/ Odpowiedź na deklaracyę dworów Wiedeńskiego,Petersburskiego y Berlińskiego 2.lutego 1773r..Warszawa 1773.-Str.1.-

22/ Saldern Kasper,Declaratio-Deklaracya N.Królowi Polskiemu przez posła rosyjskiego podana r.1771.-K nlb.4.-E_{XXVII}Str.31.-

PRZYDATKI i POPRAWY PROIEKTU

Względem Urządzenia wieczystego Królewszczyzn od Deputacyi Konstytucyiney podanego.

Do Pierwszego Artykułu.

Po tych słowach: Królewszczyznami zwane, dołożyć: *i inne wszelkie, które dotąd.* Daley podług Proiektu.

ARTYKUŁ II.

W Punkcie pierwszym, następuiącym sposobem należy poprawić.

Na czele tego Prawa Naszego względem przemiany teraźnieyszey Krolewszczyzn, Dobra Ziemiańskie Dziedziczne. Kładniemy to głowne Prawo Wiary Publiczney, spokoyności Obywatelskiey, beśpieczeństwa tychże Maiątków, iako istotną zasadę powszechnego kredytu, przemysł Kraiowy ożywiaiącego, zaręczaiąc nayuroczyściey nieporuszone na zawsze utrzymywanie teraźnieyszey Dóbr Krolewskich przedaży; nad to waruiemy: iż takie wszelkie z tego źrzodła pochodzące Prawa własności i Dziedzictwa, równie za niewątpliwe i niezaprzeczone w całym Narodzie naszym utrzymywane bydź maią, iak wszystkie inne nabycia Ziemiańskie.

Do Drugiego Punktu.

Po tym słowie, Królewszczyzny, dodać te dwa słowa: *tym Prawem.*

Do Trzeciego Punktu.

Po tych słowach, w czymkolwiek takowych, zamiast Nadań dodać *Przedaży*, daley w tym Punkcie po tych słowach: nic takowego rzeczonym, odmienić Nadaniom, na słowo: *Przedażom*, daley, po tych słowach: ktoraby naruszała, uczynić odmianę: *takową Przedaż*

Na końcu tego Punktu dodać: *Nadto Paktami Konwentami z Królami zawierać mianemi, nienaruszenie ninieyszego Prawa zabeśpieczać będziemy.*

Punkt czwarty, zdaie się bydź nie potrzebny, gdyż są wyraźne Prawa przepisuiące władzą Seymu i oddaiące Sądowniczość Juryzdykcyom.

ARTYKUŁ III.

Do Pierwszego Punktu.

Po tych słowach: Spory Prawne, dodać: *prócz Granicznych*; a na końcu tego Punktu dodać; „gdzieby iednak Lustratorowie Spraw takowych ukończonemi „nie zastali, niezwłocznie uwiadomią „o tym Assessorye, ktore takowe Sprawy przed innemi Sprawami rozsądzić „obowiązane będą. „

Do Drugiego Punktu.

Po tych słowach, Rozgraniczenia Normalnego, dodać: *a to po ukończoney Licytacyi.*

Do Trzeciego Punktu.

Po tych słowach, przez Assessorye, dołożyć: *po Licytacyi.*

A

Do Punktu Czwartego.

Po tych słowach, w Królewszczyznach osiadłych, dołożyć: *przez Kommissye Porządkowe rozpoznane niezwłocznie, nie przechodzące wartości pieniężney 300. Złotych, bez dozwoloney Appellacyi, a w większych Sprawach za dozwoloną Appellacyą ostatecznie rozwiązane bydź maią przez Referendaryą.*

Do Punktu Piątego.

Po tych słowach: czyli to, dołożyć: *w Kommissyach Porządkowych*, daley, po tych słowach: Kommissarze nadzwyczayni, to słowo wymazać, a po tych słowach: i uznana została, wymazać aż do tych słow: skutku nastąpi.

ARTYKUŁ IV.

Całkowicie następnym sposobem odmieniony bydź powinien.

Tytuł pod tym Artykułem bydź powinien.

O Lustracyach.

Punkt pierwszy. Do uskutecznienia w iak naylepszym sposobie tey sprzedaży, Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów z Lustracyów i Taryff Dymowego, Podziały wszystkich, Prawem ninieyszym pod Licytacyą obiętych Królewszczyzn, w Koronie i Litwie, do Licytacyi, tak dogodnie ułoży, iżby w każdym oddziele, naydaley w przeciągu Miesięcy czterech, mogły bydź Lustracye dostatecznie zakończone; ten zaś rozkład na Podziały, naydaley ostatnich dni Miesiąca Lutego Roku 1792. Kommissya Skarbowa ukończyć obowiązana będzie, i o tym rozkładzie Kommissye Porządkowe Woiewodzkie, niezwłocznie uwiadomi, które w zebranym całkowitym Składzie do każdego oddziału po dwóch Lustratorów, iednego z Kommissarzy Porządkowych, drugiego Obywatela osiadłego, większością sekretnych kresek wybiorą, a wybrani Lustratorowie będą brać kalkuły, którzy iaki Wydział lustrować maią.

Kommissya Skarbowa również do każdego Wydziału iednego Lustratora od siebie wyznaczy; Ci zaś Lustratorowie Przysięgę Rotą niżey przepisaną w Kommissych Porządkowych, wykonawszy, Dzieło swoie dnia pierwszego Kwietnia Roku 1792. naypierwey od Starostw i Królewszczyzn wakuiących, rozpoczną, i ziechawszy na grunt, Possessorom lub ich Ekonomom Inwentarze, Kontrakty Dzierżawne, tudzież Regestra wszelkie Prowentów, wysiewów, Czynszów, Osepów, Danin, Powinności, złożyć, i one, iako są sprawiedliwe i rzetelne, zaprzysiądz nakażą.

Ten zbiór informacyiny maiąc zaprzysiężony, nayprzód Rewizye Folwarków i Wsów, oraz wszelkich własności szczególnego dobra, i onegoż rozległości, uczynią; po tym Dobra te, na osobne

części lub Folwarki podzielą, dogodne czyniąc układy wygod i niepodległości iedney względem drugiey całości. a w takim układzie Folwark od Folwarku oddzielą i odgraniczą, po odgraniczeniu zaś, Inwentarz każdego Folwarku, stosownie do Inwentarzy oryginalnych, sporządzą, własności przyłączone, i oddzielone, oraz ograniczenia, używszy, gdzie potrzeba, Geometrów, z wymierzeniem obszerności granic, Borów, Lasów, Stawów, Młynów, Rzek portowych, bliskości, lub odległości Miast. tudzież z wyrażeniem wysiewów, Czynszów, Danin, i wszelkich powinności i dochodów, wypiszą, z tych zaś każdego oddzielnego Folwarku, własności i importancyi z Aręd, Stawów, Czynszów, wszelkich gotowych pieniędzy, iako też krescencyi, czyli Pańszczyzny, Osepów i Danin wszelakiego gatunku, przykładem przy przedaży Dóbr Ziemskich praktykowanym, według zwyczaiu Woiewództwa, Ziemi, lub Powiatu, nawet za poprzedzaiącą indagacyą z Gromad i Okolic zasięgniętą, wziąwszy Rok średni z trzech lat po sobie idących, intratę wyciągną, i ustanowią. Rolników w Królewszczyznach osiadłych, przy nadaniach im służących, Czynszach, i wszelkich powinnościach Lustracyami opisanych, zabeśpieczą, i te dokładnie w Inwentarzach opiszą.

2do Ziemiomierców do rozdziału Królewszczyzn potrzebnych, Kommissya Skarbowa wyznaczy i z oszczędnością ugodzi, którzy do rozdziału Dóbr pod Lustracyą podpadaiących, na części czyli Folwarki i odgraniczenia Wsiów Królewskich tylko użyci będą, a tym ugodzone *quantum* Kommissya Skarbowa za zaświadczeniem Lustratorów o wypełnionych Obowiązkach za ich kwitami wypłacać będzie.

3tio Obowiązkiem będzie Lustratorów ułożyć Podziały Dobr Lustrowanych na części lub Folwarki z tym warunkiem, aby część oddzielna nie przenosiła z lustracyi 15,000. tysięcy Roczney Intraty i owszem o stósownieyszy Rozdział, poczynaiąc od tysiąca lub więcey tysięcy, dla zręcznieyszego przez mniey maiętnych Licytowania, starać się maią.

4to Gdzieby zaś były Lasy i Bory zbywaiące od zwyczayney potrzeby podzielonych na części Królewszczyzn, te Lustratorowie Ziemiomiercom rozmierzyć nakażą, i na części do osobney przez Licytacyą przedaży oddzielą.

5to. W których Dobrach pod Licytacyą podpadaiących okazałyby się mieysca do Kopalniów sposobne, i z tych Kommissya Skarbowa użyteczność dla Kraiu widzieć będzie, takowe mieysca na użytek Skarbu ostrzega się; Possessorowi zaś z tych Kopalniów dwudziesta część

czystego zysku od Kommissyi Skarbowey należyć będzie, i o takowych mieyscach na Kopalnie zdatnych, Lustratorowie iak nayściśley wiadomości zasięgać będą, i przy Lustracyi opiszą, Mieysca zaś na Porty Nadmorskie od Licytacyi Kommissya Skarbowa wyłączy i onež dla Rzplitey wolne zostawi.

6to. A że w niektórych Wsiach Królewskich znayduią się Wóytostwa w odłączney a nie Starostów Possessyi będące, więc z takowych Lustratorowie Intratę osobno dokładnie opiszą, a po zalicytowaniu takowey Wsi, Kommissya Skarbowa Prowent z podwyższonego przez Licytacyą szacunku, proporcyonalnie do Intraty wyciągnie i dla Possessorów Wóytóstw umiarkuie.

7mo. Rozgraniczenia tylko między Dobrami Patrimonialnemi oddzielnemi uczynione będą, Granice zaś z Dobrami inney natury pod żadnym pretextem do Delegowanych Lustratorów należeć nie będą, owszem do ogólnego Rozgraniczenia zostaną.

8vo. Lustratorowie dzieło swoie i obowiązki iak naydokładniey dopełniwszy i opisawszy, Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów z podpisami swemi ieden Exempłarz prześlą, a drugi w Kancellaryi Kommissyi Porządkowey właśnego Wdztwa, Ziemi, lub Powiatu złożą, a to w czasie wyżey przepisanym.

O sposobie przedania Królewszczyzn.

Pod Artykułem szóstym: gdy dopełnione Dzieło poprzedniczego urządzenia Królewszczyzn, złożone będzie w Kommissyi Skarbowey Oboyga Narodów, też Królewczyzny przez Licytacyą osobnym Prawem opisaną, następnym sposobem rozprzedane będą.

2do, Nayprzód Kommissya Skarbowa Oboyga Narodów ułoży dokładnie rozporządzenie Licytacyi, i od wakuiących Starostw i Królewszczyzn, po zakończoney w nich Lustracyi, Licytacyą przedaży niezwłocznie rozpocznie, a Starostw i Królewszczyzn maiących Possessorów, w każdey Prowincyi trzy Rozdziały, ile możności równe, do sprzedaży na trzy termina ułoży, i bilety ułożonych Podziałów z naczynia Losami wyciągać każe, i podług wyciągnionych losami biletów, porządek przedaży Wydziałów zachowa, i czas do tey Licytacyi tak rozłoży, iżby w przeciągu dziewięciu miesięcy rachuiąc od dnia 1. Mca Września Roku 1792. Licytacya ogólnych Dóbr Lustracyami obiętych we wszystkich trzech Prowincyach zachowana była.

3tio. Po wyciągnionych Losami Wydziałach Kommissya Skarbowa Oboyga Na-

Narodów Obwieszczenie swoie o tychże Wydziałach, z dokładnym Dóbr opisem i Intrat wyszczególnieniem, do wszystkich Kancellaryów, aby na Niedziel sześć przed terminem Licytacyi iuż po Kancellaryach były, roześle, i przez Gazety publikować zaleci; Będzie obowiązkiem Kommissyi Skarbowey mieć baczność, aby nie był ścieśniany czas Licytacyi, i Konkurruiącym z odległych mieysc nie odięta była zręczność do ziechania lub uczynienia odezwy przy sposobie Licytacyi opisać mianey.

W Punkcie szóstym. Pod Artykułem szóstym Punkt 8. i 9. wpisać.

ARTYKUŁ VII.

Poręczawiczne do Złotych dwunastu od tysiąca podnieść należy, i ta Summa z Poręczawicznego wypadaiąca, Kommissyi Skarbowey wypłacona będzie, która między Lustratorów podług Wydziałów za ich pracę przez Kommissyą Skarbową rozdzielona i wypłacona będzie.

ARTYKUŁ VIII.

Cały oddalić należy.

ARTYKUŁ IX.

Pod Artykułem IX. Punkt 3ci iaśniey wypisać należy.

Pod Punktem piątym dołożyć należy, Warunek mocnieyszy dla Starostów, gdyby od Licytuiących w wypłacie nie mieli punktualności, to iest: iż gdyby druga Rata nie była rzetelnie wypłacona, Kommissya Skarbowa należytość Staroście wypłacić obowiązana będzie; a tey u Licytanta poszukiwać ma.

Punkt Szósty i Siodmy, liczbę Licytantów oddalaiące, i uszkodzenie millionowe dla Skarbu przynieść mogące.

Punkt IX. należy zamienić tym sposobem: iż Possessorowie Starostw i Królewszczyzn Emfiteutyczni, którzy Kontraktami Kommissyów Skarbowych Oboyga Narodów są zabeśpieczeni, gdy nad Intratę Kontraktem ustanowioną szóstą część szacunku Dóbr podwyższą, na ten czas Kommissya Skarbowa też Dobra Prawem Dziedzicznym onymże zaprzeda, a ieżeli ciż Possessorowie nie zechcą w tym sposobie nabydź Dziedzictwa: przy Kontraktach Dzierżawnych nienaruszenie zostaną.

Gdyby zaś do woli Kommissyi Skarbowey przedaż takowych Dóbr zostawiona była, mógłby nie mieć Skarb powiększonego Dochodu; i próżnoby dziedzictwo Rzplita utraciła.

Punkt X. Całkiem odmienić należy, gdyż byłoby rzeczą niesłuszną iednych Possessorów Królewszczyzn oddalać od Possessyów, a niektórych tylko utrzy-

B

mować przy Possessyi, i również zawarować należy Posiadaczów, Sumownych Starostw, na kilka dożywociów do wytrzymania przeznaczonych, a ieszcze nie wytrzymanych, aby połowę Prowentów do czasu zgaśnięcia ostatniego Dożywocia zabespieczoną mieli. Starostwa zaś takowe, przez Licytacyą rozprzedane bydź powinny. Również i Lenne Dobra, z których Kwarta opłacana była, urządzone bydź powinny.

Dobra Lenne do sgaśnięcia Linii nadane, z których nie była płacona Kwarta, gdy zawakuią, podobnież rozprzedane bydź maią. Prawo Empfiteutów na lat 50. nadane, aby do śmierci tylko każdego teraźnieyszego Emfiteuty, czyli Nabywcy iuż Prawa Emfiteutycznego lub Sukcessora, gdyby Poprzednik iego nie dożył użycia Prawa Emfiteutycznego, służyło, i każdemu Emfiteucie od zaczęcia Prawa Emfiteutycznego, osma część Procentu od Summy zalicytowaney do śmierci tylko niechby należała.

Kupione przez Licytacyą Starostwa i Królewszczyzny dla nie zamieszania Prowentu Skarbowi należącego, dzielone bydź nie powinny. Bonifikacya iednak Prowentów nad opłatę Skarbowi zbywaiących, między Sukcessorami nadgradzana zostanie.

Gdyby zaś Wierzyciel nie miał innego funduszu Dłużnika, na ten czas z Starostw i Królewczyzn Dziedzictwem nabytych, nie dzieląc onychże, z Procentów nad opłatę Skarbowi zbywaiących, będzie mógł poszukiwać swey należytości, z warunkiem, iż naypierwsza opłata Skarbowi Publicznemu należeć będzie.

W Sprawach Konkursowych, gdy cała fortuna Dłużnika na bonifikacyą Wierzycielom należeć będzie, w takim przypadku Starostwa i Królewszczyzny, przez Dłużnika Dziedzictwem nabyte, przez Licytacyą Obywatelowi *pignus sufficiens* maiącemu przedane zostaną, z zabeśpieczeniem Prowentu Skarbowi należnego

Ponieważ *Status in quo* dla Włościan, stosowny do Lustracyi czyli do Inwentarzy podawczych, w ogule do każdey Królewszczyzny, co do Pańszczyzny, Czynszów, Powinności, Danin się zabeśpieczył, w których Krolewszczyznach względem Dóbr dawniey Ziemiańskich, Włoscianie więcey Gruntów posiadaią, a mniey bez porównania Pańszczyzny i Powinności odbywaią, przeto i co do obowiązków publicznych, iako to: względem Leży i Rekrutów do Woyska, zostaią przy dawnych Prawa warunkach.